USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 23. srpna 2022 o stížnosti odsouzené **H. Š.**, nar. XXXXX, trvale bytem XXXXX, proti usnesení Městského soudu v Brně ze dne 23. 7. 2021, č.j. 4T 153/2020-501,

takto:

Podle § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu se napadené usnesení **zrušuje** a stížnostní soud rozhoduje tak, že podle § 154 odst. 1, § 155 odst. 4 trestního řádu je odsouzená H. Š. **povinna** nahradit poškozené P. K., nar. XXXX, bytem XXXX, XXXX, náklady potřebné k účelnému uplatnění nároku na náhradu škody ve výši 44.891,- Kč.

Odůvodnění

1. Usnesením Městského soudu v Brně ze dne 23. 7. 2021 č.j. 4T 153/2020-501 bylo rozhodnuto tak, že podle § 154 odst. 1, § 155 odst. 4 trestního řádu byla odsouzené uložena povinnost nahradit poškozené P.K. náklady potřebné k účelnému uplatnění nároku na náhradu škody ve výši 111.060,- Kč.
2. Proti tomuto usnesení podala ve lhůtě stanovené v § 143 odst. 1 trestního řádu stížnost odsouzená. V písemném odůvodnění stížnosti odsouzená namítla, že zmocněnec poškozené dle jejího názoru vyúčtoval náhradu cestovních nákladů promeškaného času v rozporu s tím, že jako advokát má pobočku v Brně, XXXX, jak uvádí na svých listinách předložených soudu či policii. Odsouzená tak navrhla, aby odvolací soud vyhověl její stížnosti a napadené usnesení zrušil.
3. Krajský soud v Brně z podnětu podané stížnosti usnesením ze dne 14. 9. 2021 č.j. 4 To 162/2021-512 podle § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu napadené usnesení zrušil a sám rozhodl tak, že odsouzená je podle § 154 odst. 1, § 155 odst. 4 trestního řádu povinna nahradit poškozené P.K. náklady potřebné k účelnému uplatnění nároku na náhradu škody ve výši 44.891,- Kč. Proti tomuto usnesení podala poškozená P.K. ústavní stížnost, a nálezem Ústavního soudu ze dne 23. 5. 2022 sp. zn. IV. ÚS 3152/21 bylo usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14. 9. 2021 č.j. 4 To 162/2021-512 zrušeno.

4. Zdejší soud v důsledku zrušení svého předchozího shora citovaného usnesení Ústavním soudem z podnětu podané stížnosti znovu přezkoumal výrok napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo, v intencích § 147 odst. 1 trestního řádu, vázán právním názorem, vysloveným v citovaném ústavním nálezu, přičemž dospěl k následujícím závěrům.

5. Podle § 154 odst. 1 trestního řádu byl-li poškozenému alespoň z části přiznán nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, odsouzený, jemuž byla povinnost k náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo k vydání bezdůvodného obohacení uložena, je povinen nahradit poškozenému též náklady potřebné k účelnému uplatnění tohoto nároku v trestním řízení, včetně nákladů vzniklých přibráním zmocněnce.

6. Zmocněnec poškozené Mgr. V. F., advokát, vyúčtoval náklady právní služby v této trestní věci v částce 111.151,81 Kč. Výši mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby vyčíslil ve smyslu § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen AT) v částce 10.100,- Kč, celkem pak účtoval 8 úkonů právní služby podle § 11 odst. 1 AT a 7 tzv. režijních paušálů dle § 13 odst. 3 AT. Konečně vyúčtoval hotové výdaje, konkrétně cestovné včetně náhrady za promeškaný čas ve výši 8.961,- Kč. Zmocněnec rovněž doložil, že je plátcem DPH a k celkové částce za právní služby poskytnuté poškozené pak vyúčtoval i příslušnou DPH (21%).

7. Ve shodě se svým předchozím rozhodnutím podepsaný soud konstatuje, že námitku odsouzené ohledně sídla advokátní kanceláře zmocněnce poškozené považuje stále za důvodnou, a to z důvodů rozvedených v odst. 9 usnesení ze dne 14. 9. 2021 č.j. 4 To 62/2021-512. Stejně tak setrvává na svém závěru, že za samostatný úkon potřebný k účelnému uplatnění nároku na náhradu škody nelze považovat první poradu s klientem, pokud je tato součástí úkonu právní služby dle § 11 odst. 1 písm. a) AT. V tomto směru rovněž odkazuje na svou argumentaci z předchozího zrušeného usnesení (odst. 9) jakož i skutečnost, že v této části byl postup zdejšího soudu citovaným ústavním nálezem aprobován (odst. 24 odůvodnění nálezu).

8. Stran krácení odměny zmocněnce poškozené ve smyslu § 12a odst. 2 AT, ve znění účinném do 31. 12. 2021, Ústavní soud v odůvodnění citovaného ústavního nálezu konstatoval, že je obecně připuštěno snížení sazby mimosmluvní odměny advokáta ve smyslu § 12a odst. 2 AT, a to i v případě zvoleného (nikoliv ustanoveného) zmocněnce poškozeného, pokud by výpočet sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby vedl k přiznání neúměrně vysoké náhrady nákladů poškozenému. V takovém případě je však povinností soudu náležitě zvážit okolnosti konkrétní věci a snížení sazby mimosmluvní odměny pečlivě odůvodnit. V této konkrétní věci pak stížnostnímu soudu vytkl kusé a nedostatečné odůvodnění takového postupu.

9. Podle § 12a odst. 2 AT sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby ustanoveného zástupce v trestním řízení snížená podle odstavce 1 činí nejvýše 5.000,- Kč. Stížnostní soud si je vědom skutečnosti, že citované ustanovení advokátního tarifu pamatuje na případy, kdy je zmocněnec poškozenému ustanoven, nicméně v souladu s poměrně ustálenou judikaturou (viz např. usnesení Ústavního soudu II. ÚS 1266/18), lze přistoupit k moderaci výše vypočtené odměny za jeden úkon zmocněnce i v případě zvoleného (nikoliv ustanoveného) zmocněnce, pokud by výpočet sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby vedl k přiznání neúměrně vysoké náhrady nákladů poškozenému za současného zohlednění procesní aktivity zmocněnce a také při zohlednění míry dopadu, jež by přiznání náhrady nákladů v takovéto výši představovalo pro osobu odsouzeného. Uvedenému postupu nebrání ani skutečnost, že bylo ustanovení § 12a AT s účinností ke dni 1. 1. 2022 zrušeno, neboť dle přechodného ustanovení novelizující vyhlášky č. 406/2021 Sb., kterou se mění AT, se odměna advokáta za úkony právní služby poskytnuté přede dnem nabytí její účinnosti urči podle dosavadních právních předpisů (čl. II vyhlášky).

10. V návrhu na přiznání náhrady nákladů poškozeného vzniklých přibráním zmocněnce je uveden výčet provedených úkonů právní služby (č.l. 485a – 485h). Ačkoliv nelze zpochybnit účelnost provedených úkonů (s výjimkou shora citované první porady s klientem) a to, že se zmocněnec poškozené zúčastnil všech soudních jednání ve věci, nelze současně pominout, že zmocněnec v průběhu řízení učinil jediné písemné podání, týkající se uplatnění nároku na náhradu škody. V této konkrétní věci však co do výše náhrady škody nebylo nutné provádět rozsáhlé dokazování, neboť se od počátku jevila její výše v podstatě nespornou, přičemž ve zbytku věci, především pak ohledně prokázání toho, zda se skutek stal, zda jde o trestný čin a zda jej spáchala obžalovaná, ležela povinnost důkazní především na státním zástupci.

11. Přestože rozhodně nelze označit procesní aktivitu zmocněnce poškozené v této věci za nedostatečnou, když vedle přednesení uplatněného nároku na náhradu škody a závěrečné řeči v průběhu hlavního kladl jak obžalované, tak poškozené v postavení svědkyně, aktivně dotazy, stížnostní soud setrvává na svém předchozím závěru, že jsou splněny podmínky pro moderaci výše vypočtené náhrady nákladů zmocněnce poškozeného ve smyslu § 12a odst. 2 AT, neboť přiznání plné výše vypočtené náhrady nákladů zmocněnce poškozené by bylo v rozporu s požadavkem účelnosti jejich vynaložení. Na tomto místě možno komparovat případnou výši mimosmluvní odměny obhájce obviněné, pokud by jí byl ustanoven (či pokud by nebyla sjednána odměna smluvní), která by ve smyslu ust. § 7, § 10 odst. 3 písm. b), § 12a odst. 1 AT, ve znění účinném do 31. 12. 2021, činila za úkon právní služby částku 1.200,- Kč, tedy částku více než čtyřikrát menší, než je za úkon právní služby přiznáváno zmocněnci poškozené. Skutečnost, že je v trestním řízení postavení obhájce z hlediska náročnosti i procesní aktivity nesrovnatelné s postavením zmocněnce poškozeného, je pak dle podepsaného soudu notorietou. Pokud by se stížnostní soud ztotožnil s vyčíslením odměny zmocněnce za úkon právní služby v částce 10.100,- Kč, šlo by nejen o nepřiměřený postih osoby odsouzené, a to v poměru k výši přiznané náhrady škody (obdobně např. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře č.j. 14 To 101/2018-442), ale i v poměru k výši mimosmluvní odměny, kterou stejný (podzákonný) právní předpis, tedy AT, ve stejném druhu řízení, přiznává advokátovi v postavení řádově náročnějším, tedy v postavení obhájce obviněného.

12. S ohledem na shora uvedené tak stížnostní soud z podnětu podané stížnosti zrušil napadené usnesení podle § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu, a ve věci znovu sám rozhodl. Poškozené náleží náhrada účelně vynaložených nákladů spočívající v zastoupení zmocněncem za celkem 7 úkonů právní služby po 5.000,- Kč a 7 tzv. režijních paušálů po 300,- Kč ke každému z těchto úkonů právní služby, tedy v celkové částce 37.100,- Kč plus odvedená daň z přidané hodnoty ve výši 21%, která činí 7.791,- Kč. Odsouzené tak byla uložena povinnost podle § 154 odst. 1 a § 155 odst. 4 trestního řádu nahradit poškozené P.K. náklady potřebné k účelnému uplatnění nároku na náhradu škody ve výši 44.891,- Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Brno 23. 8. 2022

Mgr. Adam Kafka v. r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kamila Procházková